

בית

מרן

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א

ערש"ק
כ"ד אדר א' תשע"ט
פרשת ויקהל- שקלים
מסמדיין ויסרות יחידה (מלכים ב' י"א)
שבת פסחין
הסדרה ליל הכינוי שבת 12:41-14:1 חולדש

עלון מס' 200

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	דבינו תס
ירושלים	17:22	18:13	18:54
תל אביב	17:19	18:11	18:50
חיפה	17:19	18:11	18:51
באר שבע	17:21	18:13	18:53

שיעורו השבועי
של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול רבי **יצחק יוסף שליט"א**
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

הרב המקדיים: הגאון רבי אמנון סבג שליט"א ראש ישיבת 'המארת משה' ורה"ג יצחק ענתבי סקה שליט"א הרב הראשי לקהילות הספרדים בארגנטינה.

נערך ע"י: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א ודובר מועצת הרבנות הראשית לישראל

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
אילה סימחה בת דליה
גיא בן רחל
רחל זרע קודש בר קיימא בקרב ובקמח

לכל התכונות נאשר עלון "בית מרן" יחידן בבית הברית ולקבלת תשלום על לוחיות לפרסום בשבת
חייגו: *5290

נשא אנונימי
מבו במסגרת פאנום אקדמי
עם דו"ס לפרסום בלוח "בית מרן"
נשמח לשמוע אותכם

02-5788828
maran1234@gmail.com

תוכן העניינים:

- עמ' 4-1 השיעור השבועי**
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
- עמ' 5 פרשת ויקהל**
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
- עמ' 5 לאורם נלך**
חסידא קדישא רבי מכלוף פדידה זצוק"ל
- עמ' 6 מאור ישראל**
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
- עמ' 6 הלכות נשים**
הרב אברהם דניאל שליט"א
- עמ' 7 לחיות עם האמונה**
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א
- עמ' 7 אתגרים בחינוך**
הרב אברהם ברזילאי שליט"א

הלכות ארבע פרשיות

בשנה מעוברת אדר שני עיקר. עליית קטן לתורה בכל השנה, ובארבע פרשיות. אם אשה יכולה להוציא אחרים ידי חובה. ידיעת החלק החמישי בשלחן ערוך. כוחה של הלכה

אדר ראשון ואדר שני

א. השנה היא שנה מעוברת, ויש לנו שני חודשי אדר¹, כל דיני פורים וכן קריאת ארבע פרשיות הם באדר ב', כפי שאמרו במשנה (מגילה ו): קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה קורין אותה- בברכה- באדר שני. ובאמת בגמרא שם הובאה מחלוקת תנאים איזה אדר עיקר, לדעת רבי אליעזר ברבי יוסי האדר העיקרי הוא הסמוך לשבט דהיינו אדר א', ולדעת רבן שמעון בן גמליאל בשם רבי יוסי האדר העיקרי הוא הסמוך לניסן דהיינו אדר ב'. ושניהם מקרא אחד דרשו: "לְהַיּוֹת עֲשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעַת עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֵת יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה" (אסתר ט, כא), רבי אליעזר ברבי יוסי סבר: "בכל שנה ושנה", מה כל שנה ושנה אדר הסמוך לשבט, אף כאן אדר הסמוך לשבט. ורבן שמעון בן גמליאל סבר: בכל שנה ושנה, מה כל שנה ושנה אדר הסמוך לניסן, אף כאן אדר הסמוך לניסן. ובגמרא שם אמר רבי חייה בר אבין אמר רבי יוחנן: הלכה כרבן שמעון בן גמליאל שאמר משום רבי יוסי. וכך נפסק בטור ובשלחן ערוך (סי' תרפ"ה סעיף א).

שני ספרים

א. שבוע הבא בשבת ויקהל וספר לפרשת שקלים. ומקדימים לקרוא את פרשת שקלים לפני ראש חודש אדר ב', כי באחד באדר כבר משמיעים על השקלים (שקלים א, א).

קטן עולה למנין שבעה

ד. הפוסקים דנים אם כשמוציאים שני ספרי תורה, ניתן להעלות קטן לקרוא בספר תורה שני, כגון שיש לו קול נעים ורוצים שיקרא מפטיר והפטרה. ראשית יש להקדים, שבכל שבת ניתן להעלות קטן לספר תורה

טעו בארבע פרשיות

ב. בגמרא שם במגילה (ו): אמרו עוד: הא לענין סדר פרשיות, זה וזה שוים. כלומר אם קראו ארבע פרשיות באדר ראשון, יצאו ידי חובת. ועל פי זה כתב הטור (סי' תרפ"ה), שאם הציבור טעו וקראו את המגילה באדר הראשון, צריכים לחזור ולקרוא באדר שני, אבל אם טעו וקראו ארבע פרשיות באדר הראשון יצאו ידי חובה ולא

² לפעמים יש סתירה בדברי מרן בין מה שכתב בשלחן ערוך למה שכתב בבדק הבית, ויש ויכוח מתי מרן חיבר את "בדק הבית", יש אומרים קודם השלחן ערוך ויש אומרים לאחר השלחן ערוך, ומביאים ראיות לכאן ולכאן. צריך לומר שחלק מבדק הבית נתחבר קודם השלחן ערוך, וחלק לאחריו.

¹ עוד נפקא מינה איזה אדר הוא עיקר, לענין מי שנולד בחודש אדר בשנה פשוטה, והבר מצוה שלו בשנה זו שהיא מעוברת, לדעת באיזה אדר הוא נעשה בר מצוה. וכן מי שנפטר בחודש אדר בשנה רגילה, לדעת מתי היא צייט שלו בשנה מעוברת.

שיברך ויקרא, וזו משנה מפורשת במסכת מגילה (כד.). ובגמרא (שם כג.) תנו רבנן: הכל עולים למנין שבעה, ואפילו קטן ואפילו אשה, אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בתורה, מפני כבוד צבור. כלומר שלענין אשה אמרו שאשה לא תעלה לכתחילה, אבל קטן בגיל שש שידע למי מברכים³ יכול לעלות לתורה, ומצטרף למנין שבעה העולים. אמנם הב"ח (סי' הרפה) כתב שהאמור הוא בקטן אפילו בגיל ארבע או חמש, שהוא לא מבין למי מברכים, בתנאי שהגדול יקרא בשבילו. אולם כל הפוסקים חולקים על הב"ח, וכן המאמר מרדכי (סק"א), וטעמם שכל עוד שאינו יודע למי מברכים, עוד לא הגיע אפילו לחינוך, ואין יעלה לתורה ויקרא לנו הפטרה, ואפילו אם הוא יודע לקרוא, אבל הוא אומר כמו תנ"י בלי להבין.

כבוד הציבור

ה. מה שאמרו בגמרא שאשה לא תקרא בתורה מפני כבוד צבור, ודאי שהמודבר הוא באשה צנועה, ואף היא לא תקרא מפני כבוד הציבור. בזמנם כל עולה לתורה היה קורא בתורה בעצמו, וכך נוהגים חלק מהתימנים עד היום, ואם מעלים אשה לתורה אין זה כבוד הצבור, כי נראה כאילו לא מצאו איש שידע לקרוא בתורה ולברך אלא האשה הזו. ויש לשאול, הרי קוראים בתורה בניגון של טעמים, ויש שמכניסים גם מקאמים שונים, ואם כן אין אשה תקרא בציבור, הרי אם מכיר את האשה ורואה אותה, עובר על איסור קול באשה ערוה (ברכות כד.)?

קריאת מגילה

ו. יש מהראשונים - ומהם ספר העיטור (הלכות מגילה דק"ג ע"ד) והארחות חיים (הלכות מגילה אות ב) - שכתבו, שאף על פי שאמרו במסכת מגילה (ד.) ששנים חייבות במקרא מגילה, אבל אשה לא יכולה להוציא די חובה את האנשים בקריאת המגילה, יש אשה שקוראת יפה בדקדוקיה ובטעמיה⁴, אבל אינה יכולה להוציא את האיש. אולם רוב הראשונים חולקים על זה, ומכללם הר"ף (כ"ב בדעתו בספר האשכול ח"ב עמ' ל), והרמב"ם (ריש הלכות מגילה), ורש"י (ערכו ג' רע"א), והאור זרוע (ח"ב סימן שסח) והרשב"א והריטב"א והמאירי (מגילה ד.) ועוד, ופסקו שאשה יכולה לקרוא מגילה ולהוציא את הרבים ידי חובתם, וכן פסק מרן בשלחן ערוך (סימן תרפ"ט סעיף א) בסתם. אבל אין לתת לאשה לקרוא את המגילה בבית הכנסת להוציא את הרבים, זה לא כבוד הציבור, אלא יכולה להוציא את משפחתה בלבד, כגון שבעה לא מרגיש טוב, יכולה לקרוא והוא יצא ידי חובה, וכמו שצריכה לקרוא בדקדוק⁵. וגם בזה יש לשאול, מדוע מעיקר הדין יכולה להוציא את הרבים, הרי קול באשה ערוה?

טעמים לא מעכבים

ז. תחילה יש לדעת, שטעמים לא מעכבים את הקריאה, אמנם לכתחילה קוראים את המגילה בטעמים, וכמו שכתב בספר באר שבע (סימן מז), לא עיר באר שבע... אבל אם אינו יודע לקרוא בטעמים, אין הטעמים מעכבים, ורבי יהודה עייאש (בשו"ת בית יהודה אח"ח סימן כג) כתב, שמנהגם לקרוא את המגילה בלי טעמים. אם כן, אפשר לומר לאשה שתקרא, אבל לא תסלסל בניגון הטעמים.

קידוש

ח. כמו כן, אשה חייבת בקידוש מהתורה, וחז"ל (במסכת ברכות כ ע"ב, ובמסכת שבועות

3 אומרים לו למי אתה מברך? והוא עונה: להשם, איפה השם? בשמים. [א.ה. ראה ברכות מח.]. בדרך כלל קטן בגיל שש ומועלה יודע כבר למי מברכים, כמו שברך כלל אדם וזכר מה קרה איתו מגיל חמש או שש, אם אדם אומר שהוא זוכר פחות מגיל זה, אל תאמינו לו, כנראה בגלל שסיפרו לו הוא חושב שהוא זוכר.

4 מרן זצ"ל היה קורא את המגילה בצורה יפה ומדוייקת עם כל הטעמים, וגם היה ממחיש את סיפור המגילה כאילו הוא קורה עכשיו.

5 אם קרא ומרדכי ישב במקום ישב או והמון נפל במקום נפל, צריך לחזור, כי זו טעות במשמעות, מפני שכל המגילה בלשון הווה ולא בלשון עבר. אבל טעות שאינה משנה את המשמעות, כמו אם קרא יהודים במקום יהודים, אין זה מעכב.

כ ע"ב) למדו ממה ש"זכור" ו"שמור" כדיבור אחד נאמרו, בני אדם לא יכולים לומר שני דברים בפעם אחת, אבל הקדוש ברוך הוא אמר שמור וזכור באותו דיבור ממש, ובשביל מה עשה כך, וכי להראות לנו "קונצ'ים"? אלא כדי לומר לנו שכל שישינו בשמירה ישנו בזכירה, ולכן אשה שחייבת לשמור את השבת, חייבת גם לזכור אותה על ידי קידוש. על כן אם הבעל הוא ראש ישיבה שיוצא לחוץ לארץ⁶ לכמה שבועות לאסוף כסף לשיבה, או שהבעל בבית מעצר בשבת, כי לא הביא אישור מהצבא... האשה תעשה קידוש בבית, ואם היא מתביישת או מגומגמת, תתן לבן הגדול בגיל בר מצוה⁷ שיקדש, אבל לא לקטן, כי קטן לא מוציא את הגדול ידי חובתו. ואם כולם קטנים, האשה חייבת לעשות בעצמה. אשה יכולה לקדש ולהוציא את בני ביתה, גם אם היא מנגנת מקאם עג'אם... וגם אם יש אורח בעלת הבית יכולה לקדש בקול זמר כרגיל, אבל לא תסלסל הרבה⁸. ומה שכתוב שאשה יכולה לקרוא בתורה מעיקר הדין, אבל לא תסלסל הרבה ב"אזלא גריש"... זה נקרא 'שלחן ערוך החמישי'.

טקס חלוקת תעודות

ט. השבוע היה בבנייני האומה טקס חלוקת תעודות של רבנות ודיינות מהרבנות הראשית לישראל, וקרוב לשמונה מאות רבנים קיבלו תעודות, והיו במעמד צבור גדול כשלושת אלפים איש. דיברתי שם על חשיבות לימוד הבית יוסף⁹, ואמרת: אם מרן זצ"ל היה חי, כמה היה שמח, לפני ששים שנה לא היה דבר כזה. כשמרן נבחר לרב ראשי בשנת תשל"ג, חיפש דיינים ספרדים, ומצא רק אחד עשר ספרדים שיש להם כושר לדיינות, ומינה את כולם, צריך שיהיה לפחות דין אחד ספרדי בכל בית דין, כדי שיראה שכותבים את השמות בגיטין כמנהג הספרדים. ואם יש שני ספרדים בבית הדין, יותר טוב... היום לפני הטקס היו ארבע מאות שיש להם כושר לדיינות, ועכשיו ב"ה יש הרבה יותר, וכל זה פירות של מרן שהחדיד את המודעות ללימוד ההלכה. וכן סיפרתי להם על רבי יוסף שאול נתנוון, ויש מספרים על רבי ישראל סלאנטר, כל אחד מספר על אדמו"ר אחר... שבא אליו אברך להיבחן על ארבעת חלקי השלחן ערוך, ועבר את הבחינה בהצלחה, הרב הוציא עט ונייר וכתב לו תעודת יורה יורה דין דין, לפני שהוא יצא הרב קרא לו, אותו אחד פחד, אולי הרב התחרט... הרב שאל אותו: נבחת עכשיו על ארבעה חלקי השלחן ערוך, אבל על שלחן ערוך החמישי נבחת? אמר לו: מעולם לא שמעתי שיש שלחן ערוך חמישי... אמר לו הרב: שלחן ערוך החמישי הוא השיקול דעת של הרב, לדמות מילתא למילתא כראוי, ואין לפסוק בכל דבר לא רק מצד ההלכה, אלא גם מצד ההנהגה הנכונה. נכון שאשה מעיקר הדין יכולה לקרוא בתורה ולקרוא מגילה ולומר קדיש, אבל מצד "שלחן ערוך החמישי" לא מתאים שתקרא בציבור. נשות הכותל הרפורמיות מביאות גלינות של ספר תורה

6 ראשי ישיבות שגולים לחוץ לארץ לאסוף כספים להחזיק את הישיבות, אשריהם ואשרי חלקם, אולי פעם סילקו בחור על שלא התנהג כהוגן ולא נהגו איתו בסבלנות, לכן נגזר עליהם גלות... מרן זצ"ל היה מחזיק את הישיבה שלנו "חזון עובדיה", ומשלם את כל ההוצאות ואת המשכורות, ובשנת תשנ"ט חסד, והיה לי צער לצאת לחוץ לארץ, רציתי לשבת על התורה ועל העבודה ולכתוב ספרים, מרן אמר לי: תלך לחו"ל, ובכל מקום שאתה מגיע תחזק את הקהילות ותכניס להם את הדרך שלנו, וכך צריך לנהוג כל ראש ישיבה שיוצא לחו"ל, זו גם כן הסיבה שהקדוש ברוך הוא זימן שראשי ישיבות יוצאים לחו"ל, לחזק את הקהילות שם.

7 בר מצוה הוא מי שהגיע לגיל שלוש עשרה שנה ויום אחד, והביא שתי שערות, אנתנו לא בודקים אם הוא הביא שתי שערות, אלא סומכים על "חוקה דרבא" (במסכת נדה מחו): שאם הגיעו לגיל מצוות, כבר הביאו שתי שערות. וזו חוקה אלימתא, וכמו שכתבו הריב"ש (סי' קפב) ומהר"י קולון (בתשובות החדשות סימן מז, עמ' ריח) ורק לחליצה הצריכו בדיקה ולא סמכו על חוקה זו, משום חומרא איסור ערוה, אבל בדרך כלל אפשר לסמוך מעיקר הדין על חוקה זו גם במצוות דאורייתא, וכן כתבו מהר"מ"ט ח"א (סימן מא ונ"א) ועוד. ואמנם דעת המגן אברהם (ריש סימן לט, וסימן נה סק"א), וסימן קצט סק"ז, וסימן רע"א סק"ג) שסומכים על חוקה זו רק בדברנו, מה שאין כן במצוות דאורייתא לא סומכים על חוקה זו עד שנדע בבירור שהביא שתי שערות. אבל אילו המגן אברהם היה רואה את הראשונים לא היה חולק, וכבר כתב מהר"ק (שורש צד) - והעתיק אותו הרמ"א בחושן משפט בהגה (סימן כה סוף סעיף ב) - שכאשר פוסק אחרון כתב איזה דין, ואחר כך רואים לאחד מהראשונים שכתב להיפך, בוודאי אילו ידע האחרון את דברי הראשון היה חוזר בו מדבריו. ואמנם יש לנו כלל הלכה כבתרא, אולם זה נאמר בתקופת הראשונים, מה שאין כן פוסק מתקופת האחרונים לא יכול לחלוק על רבותינו הראשונים, ואם הוא חולק, לא אומרים הלכה כבתרא. ולכן סומכים על חוקה דרבא בין בדאורייתא בין בדברנו, ואין הלכה כדברי המגן אברהם.

8 סגולה לזיכרון, להאריך בקידוש במילה "זיכרון" למעשה בראשית, ככה למדנו ממרן זצ"ל. גם צריך להזהר לא לאכול הרבה זיתים שהם גורמים לשכחה, ואם אוכל זיתים, ישם שמן זית בסלט, כי השמן זית מחזק את הזיכרון, ומחזיר לו את מה שכח [א.ה. ראה הוריות ג;]. אפילו שזה לא כל כך טעים, לא נורא...

9 אחרי שסיימתי לדבר, עלה רב אחד ודיבר שצריך ללמוד גמרות וכו'. וכי מה התכוונת, לא ללמוד גמרות?! הלא הבית יוסף מתחיל מהגמרא, וממשיך בדברי רש"י ותוספות והרמב"ם וכל הראשונים. מרן זצ"ל הדרין אותנו בכולל חזון עובדיה: כל מקור שהובא בבית יוסף לעצור לפתוח ולראות, לא רק לקרוא את הבית יוסף. כשהרב היה בא לכולל למסור שיעור, היינו מפחדים מהרב ומכניס טוב את הבית יוסף. פעם למדנו עם הרב בית יוסף יורה דעה, ושם כתב הבית יוסף: כדמוכח בפרק הקומץ רבה. מרן שאל: אין מוכח? אף אחד לא ידע, לא שמנו לב... אמר הרב: תביאו את הגמרא, תפתחו, ככה לומדים?... מקודם הערנו על המשנה ברורה שהביא דבר לא מדוייק בשם הבית יוסף.

העלון להצלחתם של: מאירה שרה בת חיה שמחה בריאות בשורות טובות, עקיבא בן מאירה שרה הצלחה בלימודים, נתן צבי בן מאירה שרה הצלחה בלימודים, אבנר גרבי קניית בית במהרה ובקלות, מרים בת ברכה חדוה חינוך דרך ה', מרים בת חוה הצלחה חזרה בתשובה גאולה, מרים בת חוה חזרה בתשובה שלימה, משה בן איריס נחת להורים.

לא תפורים, הן מתחכמות, כי לפי התקנות אסור להן להכניס ספר תורה, ואומרים זה לא ספר, זה לא תפור. אבל צריך למנוע מהם לעשות דברים כאלה, הבעיה שכאן זו מדינת בג"ץ, והם לא מתחשבים בהלכה. וגם בנידוננו, מצד שלחן ערוך החמישי, לא תקרא מגילה בבית הכנסת, אבל יכולה לקרוא בבית למשפחה.

מעשה רב

י. מרן זצ"ל היה קורא את המגילה בבית הכנסת עם כל הברכות, ולאחר מכן חוזר הביתה וקורא לבנות המשפחה ולשכנות, וחוזר ומברך את כל הברכות, וגם את ברכת שהחינו. כי אף על פי שיצא מוציא, וכמו שאמרו במסכת ראש השנה (כט.) ואפילו שנשים יודעות לברך בעצמן, ולדעת מרן בשלחן ערוך (בסימן רע"ג סעיף ד) הני מילי להוציא את מי שאינו יודע, אבל לא להוציא את הבקי. ואף על פי כן מרן זצ"ל במשך שנים היה עושה הבדלה בבית כנסת הגדול "חזון עובדיה", ומנגן מקאמים והיו נהנים, וכשחזר הביתה עשה הבדלה גם לרבנית ע"ה, וכי היא לא ידעה להבדיל? הרי היא היתה רגילה לקרוא כמעט בכל שבת את כל ספר התהילים, אחרי החמין הרב היה נח, והיא ירבה לקרוא תהילים. אלא שמרן השלחן ערוך כתב כך רק לכתחילה, אבל זה לא לעיכובא, ואם יש צורך ניתן להוציא גם את הבקי, כדעת רוב הראשונים שאף על פי שיצא מוציא גם בבקי, ומכיון שקשה לנשים לשתות יין, זה נחשב צורך¹⁰, וכן אם רוצה לשמוע מבעלה או מתביישת להבדיל לעצמה, יכול לחזור ולהבדיל לה.

ארבע שיטות

יא. הבאנו בתחילת השיעור שאפילו קטן עולה למנין שבעה, ויש ארבע שיטות במה מדובר. שיטה ראשונה: הרמב"ם (בתשובה סי' לד, וביד החזקה פ"ב מהלכות תפלה ה"ז) פירש שעולה למנין העולים לתורה, בין בקריאה שבימי שני וחמישי ובין בשבת, ומבארים, שמה שאמרו "למנין שבעה" הוא לומר חידוש יותר גדול, שאף על פי שבשבת יש צבור גדול בבית הכנסת, ומבחר גדול של אנשים גדולים, יכולים להעלות קטן, וכל שכן בשני וחמישי, שמתפללים בשטיבלך או במקום העבודה ואין צבור גדול כל כך. וכן כתבו המאירי (מגילה כג.), האור זרוע (ח"א סימן תשנב), מהר"ם מרוטנבורג (ד"פ סימן קח) בשם רבינו שמחה. שיטה שניה: לדעת הרוקח (סימן שלד) ובעל הערוך (הובא ברוקח הנ"ל) והתיקון יששכר (דני"ג ע"ב), שאין להעלות קטן בימי שני וחמישי, ורק בשבת שעולים שבעה עולים אפשר להעלות קטן אחד מהשבעה, מה שאין כן בשלשה עולים בלבד, אין להעלות קטן אחד מהשלשה. וכן כתבו מרן החב"ב בכנסת הגדולה (סימן רפב בהגה"ט), נהר מצרים (דף ע"ב ע"ב), פתח הדביר (ח"ב סימן נה ד"ו ע"ד, וח"ג סימן רפב סק"ו). שיטה שלישית: דעת האריז"ל (בשער הכוונות דף עג ע"ד), הגינת ורדים (כלל ב סימן כא), ומרן החיד"א (בברכי יוסף סימן רפב סק"ה), שקטן עולה למנין שבעה, פירושו שיכול לעלות שבעה שהוא משלים. שיטה רביעית: דעת המגן אברהם (סימן רפב סק"ו), האליה רבה (שם), הגאון רבי זלמן (בשלחן ערוך שלו סימן רפב סעיף ז), ועוד, שהמנהג לא להעלות קטן לתורה כלל למנין העולים, לא בשבת ולא בשני וחמישי.

דעת מרן

יב. מרן בשלחן ערוך בהלכות קריאת התורה בשבת (סי' רפב סעיף ג) פסק כהרמב"ם שקטן עולה למנין שבעה, ובבית יוסף בהלכות קריאת התורה בשני וחמישי (סי' קלה) הביא את דברי הרוקח הנ"ל שקטן לא עולה בימי שני וחמישי, וכתב עליו הבית יוסף, שרבינו ירוחם (נ"א ח"ג ד"כ ע"א) חולק על הרוקח, ומשמע שכך דעת הבית יוסף כרבינו ירוחם. ואין להקשות סתירה בדבריו, שאם כן מדוע כתב בהלכות קריאת התורה בשבת שקטן עולה "למנין שבעה", כי בשלחן ערוך כתב את לשון הגמרא, וסמך על המעיין בבית יוסף, שגם כאשר אין שבעה עולים ניתן להעלות קטן לתורה. וכן מפרשים האחרונים בדעת מרן, שקטן עולה לתורה בין בשבת בין בשני וחמישי, וכן כתב הפנים מאירות (ח"ב סימן נד).

¹⁰ יש נשים שלא שותות מההבדלה, כי מפחדות שלא יגדל להם זקן... אבל זה שטויות, הרי ביום טוב שחל במוצאי שבת שעושים יקנה"ז, הבדלה וקידוש על אותו כוס, ואז גם הנשים טועמות בלי לפחד.

בר מצוה

יג. יש אחרונים שכתבו, שהמנהג שקטן עולה לתורה רק בשבת, ומרן זצ"ל בשו"ת יחווה דעת (ח"ב סימן טו) כתב, שלכתחילה אין להעלות קטן לתורה בימי שני וחמישי, אבל אם יש צורך להעלות אותו, כגון שהוא כמה ימים¹¹ קודם הבר מצוה, וקבעו לו את חגיגת הבר מצוה בקול רנה ותודה המון חוגג, וזורקים עליו סוכריות, הוא יכול לעלות לתורה, כי כך היא דעת מרן, ורק כשאין שום סיבה וצורך המנהג שקטן לא עולה¹².

וידוי ביום הבר מצוה

יד. מנהגנו שביום הבר מצוה לא אומרים וידוי, למשל אם נולד בג' אדר, יעשו לו בר מצוה בג' אדר ב' ולא יאמרו וידוי, שהרי וידוי ונפילת אפים אינם חיוב, אלא רשות, וכמו שכתבו הגאונים (הובאו בטור סימן קלא, ובתשובת הריב"ש סימן תיב), ולכן כל שיש איזו סיבה אנחנו פוטרם מאמירת וידוי.

ספק וידוי להקל

טו. כמו כן לענין אמירת וידוי במנחה של ערב פסח שני, בסידור חזון עובדיה כתבנו שלא צריך לומר וידוי, ויש סידור שכתב לומר וידוי ביום זה, אבל זה לא נכון, כי בוידוי הולכים לקולא. וכן פועלים משכימי קום, שאם יאחרו יפטרו אותם מהעבודה. אם יש להם אפשרות להספיק גם וידוי וגם קריאה בתורה, תבוא עליהם ברכה, אבל אם לא יכולים להספיק את שניהם, עדיף שיקראו בתורה וידלגו על הוידוי. וכן כשיש ברית מילה, כדאי שלא לדחות עד לקראת הערב, אבל אם בכל זאת עושים את הברית אחר הצהריים, לא צריך לומר וידוי כל אותו היום, אחינו האשכנזים נוהגים לומר וידוי מיד לאחר המילה, אבל אנחנו לא אומרים וידוי כל היום. ואחד מבעלי הברית שמתפלל עם אשכנזים, לא יאמר איתם וידוי, כי הולכים בזה להקל.

להעלות קטן לתורה

טז. בשבת אין שום ספק שקטן יכול לעלות לתורה, ואני מייעץ לגבאי בתי הכנסת, שבכל שבת יעלו קטן אחד לתורה ויקרא בעצמו את העליה שלו, וכך יתרגל לקרוא בתורה.¹³ לפני עשרים שנה הייתי עושה שבתות ברחבי הארץ, ופעם הלכתי לאחד המושבים והתפללתי בבית כנסת של תימנים, וקראו שם פרשה עם תרגום, ילד אחד עלה וקרא תרגום וטעה כמה פעמים, המורי תפס אותו וצעק עליו, למה לא הכנת? זרק אותו. אחר הצהריים ראיתי מחוץ לבית כנסת נערים יושבים על הגדר עם "כיפת בנט"... ולא נכנסים. אמרתי להם בדרשה שם: עם כל הכבוד, מה קרה, אז מה עם הילד טעה, אנחנו לא טועים בתרגום? קשה מאוד לקרוא תרגום. אדרבה, צריך לקרב את הצעירים, בפרט בדור הזה. המורי הוריד את הראש, שתק ושמע. כמה זה חשוב לעודד את הילדים, וכך הילד יכין יפה את העליה לתורה, ואחר כך ילך לבית הספר ויספר: עליתי שלישי או רביעי. אצלנו הספרדים אין מנהג לא להעלות קטן בשבת, אבל בשני וחמישי מעלים קטן רק במקום צורך, כגון אם הוא מעט קודם הבר מצוה.

¹¹ והוא הדין אם הגיעו לחתונה וקבעו לו את העליה לתורה כמה שבועות לפני יום הבר מצוה, ולוקחים אותו לכותל לחגוג לו את הבר מצוה, יכולים להעלותו לתורה. ואמנם מרן זצ"ל כתב "מיים מספר", אבל אין לדייק מזה דוקא כמה ימים ולא שבועיים, הרב הוא לא עד כדי כך מדייק בלשונו כמו הראשונים, שתעשה דיוקים כאלה...

¹² אבל ביום שמתחיל להניח תפלין אומרים וידוי, אין לך בו אלא חידושו, שהרי עיקר חגיגת הבר מצוה היא ביום ההולדת שלו. מרן זצ"ל חייג אותנו הבנים להניח תפלין כבר מגיל שתיים עשרה. האבא צריך לבדוק שאכן הקטן שומר על נקיית גופו, ואז הוא יכול גם לברך להניח תפלין, כמו דין חינוך של כל המצוות והברכות. ואם רוצים שלא לומר וידוי ביום זה יש להם על מה לסמוך, וטוב לעשות שם סיום מסכת, וכך הדין שאם עושים סיום מסכת סמוך לתפלה לא אומרים וידוי באותו יום.

¹³ אצל אחינו האשכנזים עליית שלישי היא הכי חשובה, והספרדים נוהגים על פי הקבלה שעליית ששי היא החשובה ביותר. וכן בשבע ברכות של חתן וכלה יש חילוקי מנהגים, לאשכנזים הברכה האחרונה היא החשובה ביותר, ולספרדים שתי הברכות הראשונות הן החשובות ביותר. צריך לדעת את זה, כדי שידע במה לכבד איזה רב גדול...

קטן בארבע פרשיות

יז. בשבת שמוציאים שני ספרים, כגון בשבתות הללו שקוראים ארבע פרשיות, הריב"ש (ס"ה לה ושכ"ז) כתב, שקטן לא עולה לספר תורה השני, מפני כבודו של הספר, שקורא בו רק עולה אחד, ולא ראוי שקטן יעלה ויקרא בו לבדו. וכן כתב בספר המנהיג (הלכות חנוכה סימן קג) בשם רבינו תם. ולכן לכתחילה יותר טוב שלא להעלות קטן לספר תורה לעליית מפטיר בארבע פרשיות, אבל בשאר השנה אדרבה, טוב להעלות בכל שבת קטן אחר שיקרא בתורה את העליה שלו.

ולא ישמעון בקולי

יח. הריב"ש מספר שם, שבעירו בספרד היו מוכרים את העליות, ומוכרים מפטיר לילדים קטנים גם בארבע פרשיות, והעיר להם על כך ולא שמעו, כי גבאי בית הכנסת רצו למכור את העליות, שיהיה להם הכנסות ממה לשלם ההוצאות של בית הכנסת, וההורים משלמים הרבה על קריאת המפטיר עבור בניהם, כי רוצים להתגאות: הבן שלי קורא יפה. הם לא מפחדים מעין הרע. ועוד מספר הריב"ש, שהורה הלכה בדיני חציצה בטבילה ולא שמעו לו, וקיים בעצמו "כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שלא נשמע (יבמות סה).

כוחה של הלכה

יט. יש חוברת "מנוחת שלום" או "כוחו של מנהג", כל פעם יוצאת בשם אחר... של חכם אחד, וכל פעם חוזר שצריך לקיים מנהגים, לברך על הנרות דוקא לאחר ההדלקה, וכן על זו הדרך, בכל הסכמה שהוא נותן, גם אם הספר לא קשור למנהגים,

הוא מחזק את המנהגים, ומביא כל מיני ראיות לדבריו, ואחת הראיות שלו מדברי הריב"ש שהזכרנו. רבנו של עולם! למה אתה משקר, אדם שמשקר בדרך כלל מרחיק עדותו, אבל כאן שו"ת הריב"ש מצוי בכל בית מדרש, ואפשר לראות מה הוא כתב, הריב"ש כתב מפורש שלא היה לו כח למחות במנהג, ויש מצוה שלא לומר דבר שלא נשמע, אבל לא שתק בגלל שהסכים. וגם לדבריו תהיה סתירה בדברי הריב"ש, שהרי הריב"ש כתב בכמה מקומות (סי' לה, מד, קכב, שפח, שצ), שכל מנהג שיש בו שמץ איסור צריך לבטלו, אולי הוא יחלום על איזה תירוץ... וכך כתבו גם התשב"ץ (ה"ב סימן ג) והרשב"ש (סימן שפח) ועוד מרבתינו הראשונים והאחרונים. בעין יצחק על קבלת הוראות מרן (ה"ג עמ' תקנח) כתבנו קונטרס שלם על המנהגים, והבאנו ארבעים וארבעה ראשונים ואחרונים שכתבו כך. ואמרו בירושלמי (מעשר שני פ"ה סוף ה"ב): כל הלכה שהיא רופפת בידך, צא וראה היאך הציבור נוהג ונהוג. משמע רק אם היא רופפת, אבל אם ההלכה ברורה לא הולכים אחר מנהג. וגם אם מקיימים מנהג, הוא רק להחמיר אבל לא להקל, והחכם חייב לבטל מנהג שהוא מקל בהלכה.

מנהג עם חשש לברכה לבטלה

כ. אשה שתברך של הנרות אחר ההדלקה לדעת השבלי הלקט (בהל' הדלקת נרות אות ט), הרמב"ם (פ"ה מהלכות שבת ה"א, ופ"ג מהלכות אישות הלכה כג) ועוד, זו ברכה לבטלה. אחינו אשכנזים סומכים על המהרי"ו (בחי' ד"ג עמ' שפסוק הספר אות כט) והרמ"א (סימן רסג סעיף ה' בהגה). אבל מה שייך לומר על מנהג כזה גדול כח המנהג, זהו מנהג שיש בו לכל הפחות ספק איסור, ולדעת מרן זצ"ל יש בו ודאי איסור. וגם כתב שם באותה חוברת, שאשה תברך על לולב, ולא חשש לברכה לבטלה. ולכן מרן זצ"ל ביביע אומר חלק י' (האו"ח סימן כא אות ח) כתב עליו בחריפות ובכעס. צריך ללמוד תורה לשמה, מי שכותב דבר בשם אומרו, וכשתפתח בפנים תראה שכתב הפוך, נמצא שהוא מחפש לומר איפכא מסתברא ממרן זצ"ל, זה לא תורה לשמה! תקשה, תפלפל, תתרוץ, אבל אל תשקר ותעלים את האמת.

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מנחם פרידמא שליט"א מבוהמנס' הודים כל מוצש"ק בשעה 20:30 השיעור מתחיל בשעה 21:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" 5293 * שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

אייל בן ולרי נועה

חזרה בתשובה וזווג

מעין בת ולרי נועה

חזרה בתשובה וזוג ובריאות

ולרי נועה בת אליהו

פרנסה בריאות שלום בית

הרב יצחק בן מסעודה

לעילוי נשמות

לכל המזונין להתברך מפי קודשו של מורינו ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא'ש או לעילוי נשמת יקרכם **חייגו: 5290***

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'באן מורשת' 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 92.8fm, 93.00fm

ילד יקר! אם ברצונך לראות את חידושך על פרשת השבוע בעלון "בית מרן"

השאר את שם מלא ומספר טלפון ב- 5293 * שלוחה 7 ובמידה ותבחר אנו נחזיר אליך לקבלת חידוש התורה. (ניתן להשאיר עד חודש קדימה)

כאן מגדלים גדולי דור

יעקב ברשי הי"ו

מאת התלמיד החביב: יעקב ברשי הי"ו - מרכז הארץ

כתוב בפר' השבוע: "ויצו משה ויעבירו קול במחנה... ויכלא העם מלהביא" וכו' נשאלת השאלה למה נקט לשון "ויכלא" ולא אמר ויחידל העם או ויפסוק העם? מובא בספר "קול יעקב" של הרה"ג רבי יעקב שכנז שליט"א שאולי זה בא ללמד שרצון העם להביא נדבה היה עז מאוד, כמ"ש "מורבים העם להביא" וצויו של משה להפסיק להביא היה קשה עליהם כדוגמת אדם הנמנע בכלא שהוא חפץ לצאת מבעד לסורג ובריה, ומונעים ממנו, כן הוא הדין כאן, ויכלא העם מהביא, מלשון בית כלא המונעם מלהביא, ולהגיד שבחן של ישראל בא הכתוב.

העלון להצלחתם של: נועה בן בתיה הצלחה בכל, נועה בת יסכה חזרה בתשובה, הרבה נחת, נועם בן רננה כל הישועות, נועם בת נורית חנה הצלחה ואריכות ימים, נחמה בת אודליה כל הישועות, נטע נעמי בת מרים פיגא ברכה והצלחה, ניסים בן חנה אניטה חזרה בתשובה שהכל יסתדר, ניסים בן מרים פיגא ברכה והצלחה.

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" (לה א.)

מדוע דוקא לפני בניית המשכן הקהיל משה את כל ישראל?

ופירש בספר אור פני משה: התנאי הראשון לקיומם של המשכן ובית המקדש היא האחדות של כלל ישראל, ולכן כשהיתה מחלוקת ושנאה ביניהם חרב בית המקדש, כמו שאמרו חז"ל (יומא ט:). לא חרב בית המקדש אלא בשביל שנאת חנם, ועל קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים (גיטין נה:). לכן עכשיו כשבאו לבנות את המשכן הקהיל משה את כולם יחד, לנטוע בהם רגש של אהבה ואחוה, ולהודיע להם שזה התנאי הראשון בהקמת משכן - שיעשו כולם אגודה אחת, בשלום ובאחדות.

והמלבי"ם (בספרו ארץ חמדה) פירש, כי במתן תורה היו ישראל באחדות שלימה, כמו שנאמר (לעיל י"ב) "ויחן שם ישראל נגד ההר" - כאיש אחד בלב אחד (רש"י). שהתורה הקדושה איחדה את כולם. אבל כשחטאו במעשה העגל אבדה מהם המעלה של מתן תורה ונפרדו איש מעל אחיו, ואחר כך היו צריכים להרוג את כל החוטאים, איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו, חרב איש ברעהו. אמנם עכשיו שהתרצה הקב"ה ומחל להם ובאו לבנות את המשכן לכפר על עון העגל, היו צריכים לתקן גם את ענין האחדות בעם ישראל, לפיכך הקהיל אותם משה שיעמדו כולם יחד באחדות, שיחזרו למצב של מעמד הר סיני - כאיש אחד בלב אחד.

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" (לה א.)

"ויקהל משה" - למחרת יום הכיפורים (רש"י). ויש לבאר, מדוע הקהיל אותם דוקא למחרת יום הכיפורים?

ופירש הכלי יקר: משה רבינו רצה לאחד את כל עדת ישראל, כיון שאי אפשר לבנות משכן לה' בלי אחדות, לכן הקהיל אותם תחילה, שיהיו באגודה אחת כאיש אחד בלב אחד. ולכן הקהיל אותם דוקא אחרי יום הכיפורים, כיון שבערב יום כיפור כל אחד מרצה את חבירו ומפייסו, וביום הכיפורים כולם חיים יחד בשלום ובאחדות, ומיד אחר כך הקהיל אותם, לפני שיתעוררו ביניהם מריבות חדשות...

ובספרו עוללות אפרים הוסיף שיש בזה מסר חשוב לכל הדורות, כי ביום הכיפורים יש אחדות בעם ישראל, כל אחד פייס את חבירו בערב יום כיפור וכולם חיים יחד בשלום ובאחוה. אך מיד לאחר יום כיפור מתחילות מריבות חדשות. אבל העיקר הוא להמשיך את האחדות לכל ימות השנה, וזה בא משה רבינו ללמדנו, שגם אחרי יום כיפור צריך להמשיך לחיות אחד עם השני באהבה

ואחוה שלום ורעות. ובזכות השלום והאחדות זוכים להמשיך את השפע לכל השנה כולה, כמו שאמרו חז"ל (עוקצין פ"ג מ"ב) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כ"א) "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום".

"אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם. ששת ימים תעשה מלאכה" (לה א-ב.)

נשאלת השאלה: וכי יש מצוה לעשות מלאכה בימות החול?

ואומרים המפרשים: כל מעשה שהאדם עושה יכול להיות מצוה, גם מעשה של חולין אפשר לעשות אותו לשם שמים ולהכניס אותו לקדושה. למשל, בשעת האכילה יכוין שהוא אוכל כדי שיהיה לו כח לעבודת ה', וכן בענין השינה יתכוין שהוא ישן כדי שיוכל לקום בזמן לתפילה ויהיה לו כח לעבודת ה'. וכן כשיוצא למלאכתו יש בזה מצוה, שיהיה לו כחה להתפרנס ולזון את בניו ובנותיו ולחנכם בדרך התורה, העיקר שיוכין שהוא עושה הכל לשם שמים, כמו שנאמר (משלי ג) "בכל דרכיך דעהו".

וזוהו שאמר הכתוב "אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם - ששת ימים תעשה מלאכה", גם המלאכה של ימות החול יכולה להיות מצוה, אם תחשוב שאתה עושה הכל לשם שמים גם זה יחשב לך כמצוה.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097 דוד

המקובל האלקי
רבי יהודה פתיה זיע"א
ידוע מעלת מדין תנש
עבודתו למדד בני אדם חיל, עזי רצון, ונב רצון לעשות מדין נפש

מתוך דברי קודשו של
הגאון הגדול **רבי ברוך שרגא שליט"א**
בענין השיבות מדין נפש

"והיא סגולה בדוקה ומנוסה
לרפואת החולים"

רבי אגודת "בית סוף" עורכים מדין נפש לכל שם וטעם.
להעברת שמות שלכם ובני משפחתכם **חייגו 5290***

חסידא קדישא רבי מכלוף פדידה זצוק"ל
יום פטירתו: ה' אדר תשכ"ד

לאורם נלך הדליקו נר

חסידא קדישא ר' מכלוף פדידה זצוק"ל

נולד בשנת תר"ן לאביו ר' אברהם ז"ל בעיר תאפילאלת שבמרוקו, שם גדל והתעלה בשיבתו של מרן עט"ר ר' דוד אביחצירא זיע"א ה"ד, וזכה להיות מגדולי תלמידיו, למד יחד בחברותא עם סידנא בבא סאלי ז"ע, ועוד.

מעשה ידוע (שהובא בס' מלכי רבנו) שהיה קודם סילוקו של רבו המלך דוד, שבלי שבת שלמחר נהרג, ציוה לתלמיד שמסדר לפניו, לפי שהוא היה חפץ באיזה עיתים לשמוע מפי הלומד לפניו מתוך הספר, ואמר לו התלמיד המסדר באיזה ענין אלמוד בלילה הזאת, ואמר לו פתח הספר ומצא בו ענין ק"ש, ובאותו ענין למדו כל הלילה. אכן אותו תלמיד היה הגה"צ רבי מכלוף כפי שהעיד בנו ר' דוד ע"ה.

לאחר שנפלה העטרה היה רצון אחיו בבא סאלי להוציא לאור את כתביו, וביקש מר' מכלוף שיכתוב 'הקדמה' לספריו, ובו תיאר באורכה את סדר יומו של רבו, שכולו רצון דביקות בבורא ית'. ר' מכלוף אף שימש כדיין בבית הדין, יחד עם בבא סאלי.

בשנת תשט"ז עזב את ארץ מרוקו ועלה לארץ הקודש, עם הגיעו התגורר בישוב שלומי שבצפון הארץ, לאחר כששה חודשים קבע מגוריו בעיר חיפה עד יומו האחרון. שנת תשכ"א כשלוש שנים קודם פטירתו, הוציא לאור את

ספרו הקדוש 'כתם פז', הספר מכיל דרושים נחמדים וחיידשים יקרים על מועדי השנה, ובסופו שירים נאים המסולאים בפז. את הספר עיטר בהסכמה ידיו מנוער רבי יצחק אביחצירא (בבא חאקי) אשר הפליג בשבחו בזה"ל: 'היות ואני מכיר את הרב מקטנותו שגדלנו יחד וכו', ותמיד היה רק בתוך ארבע אמות של הלכה בלבד, ולא זו ממנה ולא עסק בענייני העולם הזה ולא במסחר, רק בסחרה של תורה קיים לעצמו והניח כל אומנויות, ולא למד אלא תורה כמו שאמר התנא וכו', ואני הצעיר שבידעו ומכירו קאמינא שהיה תמיד תלמודו בידו יומם ולילה לא זו ממשנתו, ועסק רק במילי דקדושה צרכי ציבור ותינוקות של בית רבן, והיתה כוונתו רצויה שלא הכניס עצמו בהבלי העולם הזה וחפצו ורצונו דווקא בתורת ה' וכו', שהרב הנ"ל ראוי והגון הוא לכל דבר שבקדושה, וקיים הפסוק איש תם יושב אוהלים מנעוריו עד היום הזה ועד בכלל'.

ביום שני בשב"ק ארבעה ימים לחודש אדר המהודר שנת תשכ"ד, נתבקש לישיבה של מעלה ונטמן בעיה"ק טבריה, ת.ג.צ.ב.ה.

השאיר אחריו זרע קודש בנים ונכדים אשר ממשיכים בדרך, נכדיו הגאונים רבי מאיר שליט"א אשר מכהן מו"צ ורב קהילת 'דרכי תורה' ברכסים, ורבי מיכאל שליט"א משגיח ישיבת 'תפארת הלוי' בירושלים, יהיה למליץ טוב עלינו, אכ"ר.

אמר לי הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א.

שאלה: בלובי של בנין מגורים נמצא נחש. ואחד מהדיירים הזמין לוכד נחשים, מי צריך לשלם, האם זה שהזמינו או כל דיירי הבנין?

תשובה: לכאורה היה נראה לומר שזה שהזמין את הלוכד הוא זה שצריך לשלם על כך שהרי הוא הזמינו, אך מאידך גיסא נראה לומר שודאי כולם יצטרכו לשלם שהרי מה שהזמינו אותו אדם זה לא רק להנאתו בלבד אלא לצורך כל דיירי הבנין שלא יזוקו. וכמובאר בגמ' ב"ב דף ז': כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר. וביאר רש"י שמדובר שם לענין היזק ראה שבני רה"ר לא יסתכלו לתוך החצר והבתים שברה"ר, וצריכים לשם כך לעשות שער או דלת לחצר והוצאה זו מוטלת על כל בני החצר ואם אחד מבני החצר לא רוצה לסייע לכך כופין אותו שאר הדיירים להשתתף איתם לעשות את השער או הדלת. והרמב"ם בהל' שכנים פ"ה הל' א' הוסיף וכן כל הדברים שהחצר צריכה להם צורך גדול או דברים שנהגו בני המדינה לעשותם, וכן פסק השו"ע כלשון הרמב"ם.

להלכה: כל דבר שהוא הכרח גדול כל בני החצר חייבים להשתתף בו, ובנדון דידן אין לך הכרח יותר גדול מזה שודאי חייבים לשלם כל בני החצר. אא"כ השכנים יכלו להשיג לוכד נחשים ע"י העירייה חנים [ללא עיכובים], בכהאי גוונא מי שהזמין עליו יהיה לשלם.

שאלה: אדם שהגיע מוקדם לבית הכנסת ורוצה לשמור לחבירו סידור או חומש האם מותר לו לעשות זאת מכיוון שעד שיגיע חבירו יש סיכוי שלא יסור לו סידור או חומש?

תשובה: המשנה במס' פאה פ"ד משנה ט' אומרת מי שליקט את הפאה ואמר הרי זו לפלוני עני, רבי אליעזר אומר וזה לו, וחכמים אומרים יתנו לעני הנמצא ראשון, והלכה כחכמים שלא יוכל לשמור לאותו עני שהוא מכירו שמיד כשיבוא העני הראשון לשדה ללקט את הפאה חייב לתת לו, והגמ' בגיטין יא: מביאה את רבי יוחנן שאמר - התופס לבעל חוב במקום שחייב לאחרים - לא קנה וכן נפסק להלכה ברמב"ם בהל' מתנות עניים פ"ב הל' יט' מכל זה אנו למדים - שאם אדם תופס דבר שיש רשות לכמה בני אדם לקחת או להשתמש לא יוכל לתפוס לאדם מסוים אם הוא מונע מאחרים את אותו החפץ.

להלכה: אין רשות לאדם לתפוס ולשמור סידור או חומש וכדו' לחבירו אם קודם שיגיע יבואו אחרים ולא יהיה להם דנחשב שתופס לאחד במקום שזה בא על חשבון האחר. אך אם תופס לבניו מותר דנחשב שזה לצורך עצמו וכך גם מוטל עליו להנכס למצוות

וכן אדם שלומד עם חברותא ורוצה לשמור לחבירו סטנדר מותר דמכיוון שאם לא יהיה לחבירו לא יהיה לו עם מי ללמוד באופן מסודר ובריכוז נחשב הדבר לצרכו וכן

הלכות נשים

כל האמור הוא דווקא באוכלים ומשקים שהם תחת המיטה ומונחים על הארץ אבל אדם שישן עם בגדים ויש בהם אוכלים אין האוכלים נאסרים, משום שהם לא מונחים על הקרקע, ועוד שרוח רעה של קטן שונה מגדול, ולכן לדינה המקלת בזה יש לה על מה לסמוך. (שו"ת הראשון לציון חלק א' עמוד רנ"ט)

שאלה: האם מותר להשתמש בשבת במים חמים שנשארו מהדוד מיום שישי או שיש חשש בזה לאיסור מבשיל?

תשובה: הגמרא בשבת (ל"ט.) אומרת שאסור להשתמש בתולדות האור משום כך גזרו גם על תולדות חמה ולכן אם יש להם בוילר בבית או יונקס אסור להם להשתמש במים חמים שנשארו להם מיום שישי והאיסור הוא מן התורה, אלא אם כן בדקתם מלפני השבת שהמים שנשארו בדוד הם לא חמים כל כך שהוא שיעור יד סולדת בו (40 מעלות חום). ועדף להחמיר בזה, אבל אם יש להם דוד שמש ונשארו המים בדוד שמש מותר להשתמש בהם לרחיצת כלים וכדו' (יביע אומר חלק ד' אור החיים סימן ל"ד, ל"ה)

שאלה: אישה הנמצאת אצל הוריה או אצל חמה בשבת האם היא חייבת להדליק נרות שבת בנפרד?

תשובה: בכל מקום שאוכלים או ישנים צריך להדליק נרות שבת, ואם באותו בית גם אוכלים גם ישנים, אין חיוב להדליק בשני המקומות, אלא רק באחד מהם. אבל אם יש שם שני משפחות, יש חובת הדלקה על שניהם. ולכן אותם זוגות שמתארחים אצל הוריהם בשבת אם יש להם חדר מיוחד שלא נכנסים אליו אנשים אחרים כל אותה שבת, יש חובה על בני הזוג להדליק נרות שבת באותו מקום. אבל אם יש חשש של סכנה להדליק שם, יבקשו רשות מבעל הבית שהם יהיו שותפים בנרות שהם מדליקים, ובכך יצאו ידי חובה, ומספיק לבקש רשות פעם אחת בשנה על כל השנה (חזון עובדיה שבת חלק א' עמוד ר"ב).

שאלה: האם מותר לאישה להניח לילדים חטיפי או שאר מיני מתמקים תחת הכרית שישינים עליה בלילה, או שיש רוח רעה ששורה שם ואסור?

תשובה: הגמרא בפסחים (ק"ד.) אומרת שמאכלים הנמצאים תחת המיטה אפילו הם מחופים בכלי ברזל רוח רעה שורה עליהם, ולכן הם נאסרים באכילה, ואומנם

שושנה (צלוליטיס ואריזיפלס)

שושנה (צלוליטיס ואריזיפלס)

ממה נגרמת השושנה? כמה זמן היא נמשכת? איך מאבחנים? איך מטפלים? עלולים להיות סיבוכים?

מה זה? שושנה (צלוליטיס ואריזיפלס) הם זיהומי עור שנגרמים מחיידקים.

עם זאת יש כמה הבדלים ביניהם: השושנה היא זיהום שמתפתח בשכבות העליונות, ולכן האזור הנגוע מורם ובעל גבול חד. בצלוליטיס הזיהום הוא בשכבות עמוקות יותר של העור ולכן גבולות האזור הנגוע מטושטשים יותר.

צלוליטיס ואריזיפלס מתפתחים לרוב בשוקיים, אך עלולים להתפתח גם באזורים נוספים כמו הפנים, דופן הבטן.

מה גורם לשושנה? לאריזיפלס גורמים בדרך כלל חיידקי סטרפטוקוקוס, ואילו צלוליטיס עלולים לגרום שני סוגי חיידקים: גם חיידקי סטרפטוקוקוס וגם חיידקי סטפילוקוקוס זהוב עם זאת ישנם חיידקים נוספים שעלולים לגרום לצלוליטיס ולאריזיפלס - במיוחד לאחר חשיפה למים, נשיכות של בעלי חיים, ואצל מי שמערכת החיסון שלו מוחלשת או שהוא סובל ממחלות רקע שונות.

ישנם כמה מצבים רפואיים שבהם קיים סיכון מוגבר ללקות בצלוליטיס או באריזיפלס: פגיעה בשלמות העור כמו פצע, עקיצה של חרק, מחלות עור דלקתיות כמו אקזמה • פגיעה בעור בעקבות טיפול בקרינה • זיהומי עור כמו פטרת (בין אצבעות הרגליים) • בצקת כרונית, למשל עקב אייספיקה ורידת

ברגליים. מהם התסמינים? שתי המחלות גורמות לעור אדמומי, לחום ולנפיחות מקומית באזור הנגוע. כאמור, באריזיפלס האזור הנגוע הוא לרוב מורם ובעל גבול חד יותר. הזיהום עלול לגרום לדלקת בכלי הלימפה • היווצרות שלפוחיות בעור באזור הנגוע. • היווצרות דימומים תת-עוריים באזור הנגוע. • הפרשה מוגלתית או שקופה מהאזור הנגוע.

איך מטפלים? אם השושנה הופיעה באחת הגפיים (יד או רגל) יש להחזיק אותה בהגבהה. את היד מגביהים באמצעות סד, ואת הרגל ניתן להגביה בעת ישיבה או שכביה. נוסף על כך יש צורך בטיפול אנטיביוטי.

במקרים קלים של שושנה ניתן לטפל במרפאות. אולם במקרים קשים יותר, שבאים לידי ביטוי בחום או בהתפשטות מהירה של הזיהום, יש לטפל בבית חולים. אם הזיהום התפתח בגלל בעיה רפואית מסוימת כמו בצקת ברגליים או זיהום פטרייתי, יש, כמובן, לטפל באותה הבעיה ולא רק בזיהום שהתפתח בעור. אם מתפתח מוגלה או נמק של הרקמה, יש צורך בטיפול כירורגי מידי שכולל את ניקוז המוגלה ואת הסרת הרקמות שעברו נמק.

אם הצלוליטיס חוזר על עצמו שוב ושוב, ניתן לשקול טיפול אנטיביוטי מונע: מתן אנטיביוטיקה במינון נמוך באופן קבוע.

בבריאות!

לחיות עם האמונה

הרב הנאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשויות "בית סוף" ומחבר סדרת הספרים "ני לגליל" ועוד...

לחזור מיד לעצמך

בעבודת האמונה צריך להתמיד מאוד. גם לצדיק בדרגה גבוהה יש תמיד נקודות משבר, ורק בדרך האמונה יצליח להתאושש ולחזור לעצמו.

יעקב אבינו יצא מבאר שבע ריקן - "כי במקלי עברתי את הירדן הזה", חז"ל אומרים, שיצחק אבינו שלחו בידיים ריקות, כדי שעשו לא ישדוד אותו. זו הייתה נקודת משבר, ומיד הוא אמר: "וכי אאבד את ביטחוני בבוראי?! חלילה, אין אני מאבד ביטחוני מבוראי!", ואמר את המזמור "אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי, עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ..."

לדוד המלך היו נקודות משבר קשות. אחת מהן הייתה כשהוא ואנשיו קיבלו את העיר ציכלג מאכיש מלך גת, וכאשר הם יצאו מהעיר, העמלקים פשטו עליה, שרפוה באש, שבו את הנשים והטף, כולל נשי דוד - אחינועם ואביגיל. דוד ואנשיו באו לעיר השרופה, ונוכחו שהנשים והטף הלכו בשבי. זה היה זמן קשה ביותר. "ויצר לדוד מאד, כי אמרו העם לסקלו, כי מרה נפש כל העם איש על בניו ועל בנותיו... וישא דוד והעם אשר אתו את קולם, ויבכו עד אשר אין בהם כח לבכות", ולאחר מכן "ויתחזק דוד בה' אלוקיו".

גם בנקודת משבר, האדם צריך להתאושש במהרה בכוח האמונה, לא לתת למשבר לכרסם בו, כי כך יהיה לו יותר קשה לחזור לעצמו. זהו יסוד גדול בחיזוק הנפש. כשקורה לאדם איזה אירוע מייאש, עליו להשתדל

כמה שיותר מהר לחזור לעצמו, לא לתת למצב להביסו. צריך להתאושש מיד, לבכות לה', ומתוך הבכיה לחזק את ביטחוני בקב"ה.

גם הצדיקים לא הגיעו לביטחון מבלי שקדמה לכך שבירה. אינך יכול להתעצם עם הביטחון בה', אלא כאשר עומד בפניך מקרה מייאש. אם הכל מתנהל כשורה, אין לביטחון שום משמעות. המילה "ביטחון" שייכת כשיש נקודת ייאוש ואתה מסלקה.

לצדיקים הגדולים ביותר היו משברים. הם בכו אבל התאוששו מיד. יש לכל אחד בהכרח נקודות קושי, אבל יש למגורן בהקדם ומיד לבטוח בקב"ה, וכשאתה נאחז בעץ החיים, עבודתך קלה יותר.

אם תהיה תקוע בבעייתך, ותתמרמר עליה כל הזמן, יקשה עליך מאוד להתאושש ממנה. היו צדיקים שלא שיתפו בבעייתם אחרים, כדי לא לנפחה, ולקחו רק את הקב"ה כשותף.

חז"ל אומרים "כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו". מה פירוש? כשאדם נמצא בצרה, הוא לא מספר עליה מיד לקרוביו, אלא תחילה פונה לקב"ה: "ריבוננו של עולם, רק איתך אני רוצה לסגור את בעיית". ואז כופלים לו את מזונותיו, והוא זוכה לכל ההשפעות הטובות. אם לקחת את הקב"ה כשותף, אזי כדן שותף שמזכה את שותפו, תזכה להשפעות נפלאות.

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית *5293* שלוחה 3

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילאי שליט"א
י"ר סרס אתגרים בחינוך ומגיש תכנית קידום שקופים ברו"ח קול חי"

כוללניק "מוצעי" (!?)

הסלולרי שבכיסו צלצל בקול חד. הוא התבונן במסך הסדוק במבט עייף ולחץ על המקש הירוק. "שלום, מר ישראל. מדברת שושנה מהבנק. תראה ההלוואה שלקחת אינה משולמת כסדרה ואתה כבר בפגור רציני. עכשיו הגיע שייק של 350 שקל. תבין, לא נוכל לכבד אותנו. אם לא תפקיד היום לפחות 500 שקל אנו נחזיר אותנו. אתה מבין?"

ליבו של ישראל החסיר פעימה. 'אוי ואבוי זה השיק של המכולת מיום שיש, אם הוא יחזור אני גמור. מה יהיה עם הקנייה לשבת הקרובה?' השפופרת נטרקה וישראל הרגיש שגוש אדיר חונק את גרונו. מזג לעצמו כוס מים של שמונה וחצי בבוקר וכבר צלצל הטלפון בשנית.

"שלום ר' ישראל, זה הרב של שלומי בנך". שרירי פניו של ישראל נמתחו בעצבנות "תראה, אני חייב שתגיע עכשיו לת"ת הבן שלך לצערי ממשיך עם חוסר המשמעות. בא תראה איזה פוגרום הוא עושה כאן באמצע התפילה" ישראל לא יכל להגיב, 'עכשיו גם אאחר לכולל, רק זה חסר לי שגם המלגה תקוצץ לי עקב אי שמירת הסדרים'.

עוד לא הסתיימה השיחה ואשתו ב'ממתנה' "ישראל, אני לא מרגישה טוב. לא יודעת מה יש לי, חולשה וסחרחורת". ישראל ניסה לתמוך, לחזק, לא סיפר לה מילה על שלומי הבן, לא אמר דבר על השיק שחזר, לא רצה להוסיף כאב על כאבה. בשתיקה סגר את הטלפון נטל את מעילו ויצא לעבר הת"ת.

כמובן הגיע לכולל באיחור פתח את הגמרא בתנועה איטית, עצם את עיניו שדמעות חמות כבר החלו לזלוג מהן ונשא תפילה "אנא ריבון עולם, תן לי כח ללמוד היום, להיות מרוכז בסוגיה. גלוי וידוע לפניך שרצוני לעשות רצונך בלבב שלם, אני יודע שהכל נסיונות, אנא עזור לי" החל להתנדנד מול הגמרא אך מחשבותיו לא נדדו הרחק. פעם היה זה השיק שחזר ופעם המחנך הזועם של שלומי, המחשבות סיחררו אותו. בצר לו נישא אל פינת הקפה ויצא עם כוס קרטון לשאוף קצת אוויר.

כששב לגמרא, שבוגם המחשבות ואז החלו לצוף כל המשפטים מהעבר-משפטים שאמר לו אבא: 'שום דבר לא יצא ממך. תראה את התעודות שלך, כמה שאני משקיף בך וזה מה שמגיע לי? אפס מאופס שכמוך'. שוב יצא לכוס קפה, מנסה להירגע קצת כדי לשוב מרוכז יותר. שם, בחצר הכולל הביט לשמיים ובדמעות התחנן "אבא שבשמים, כבר חמש פעמים שאני יוצא לקפה וחוזר לגמרא אבל לא מצליח להתרכז. אבל אני מבטיח לך אבא, שאמשיך לנסות, למרות היסורין

למרות המחשבות המחרידות מהעבר ומההווה, אני לא אתיאש!" אך בכל סוף יום היה מוצא את עצמו אחרי שש כוסות קפה ושתיים עשרה סיגריות ועם מעט שורות גמרא ביד, אך הוא לא יתייאש - כך החליט! לעולם לא יעזוב את ספסלי בית המדרש אותם כל כך אהב - לעולם לא!

***

אי שם מול כסא הכבוד מלאכי רום ניצבים ברעדה. שרפי קודש מכינים עצמם באימה ויראה לשלש קדושה לבורא עולם. המוני מעלה מכינים כתר מלוכה לקראת מלך גדול ונורא. והכרוז יוצא בקול 'שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד'. המלאכים כבר כמעט פותחים את פיהם בשירה הממיסה כל לב, המתכיה בעוז כל פיור טומאה. אך אז, לפתע פתאום נסתתמו ונעמדו כמשותקים. מלכו של עולם השקיף ממרום קדשו מטה מטה אל מתחת לשבעת הרקיעים ואמר: "הראיתם את ישראל עבדי? הראיתם מה עובר עליו, כמה מחשבות טורדות את מנוחתו? והוא... הוא הולך ושב מן הגמרא ואל הגמרא, רצוא ושוב, לא מתייאש ולא עוזב את היכל התורה. חזו בניי חביבי. הרואים אתם את כוסות הקפה ואת בדלי הסיגריות שהותיר אחריו ישראל? הרואים אתם כמה מחשבות, כמה צער, כמה יגון טמון בהם? והוא... הוא חוזר ושב אל הגמרא, לא מוותר! יעלו אדי הקפה ועשן הסיגריות לריח ניהוח לפניי יותר מכל שירות ותשבחות שלכם. עליו אני אומר ישראל אשר בך אתפאר!"

***

בשבוע שעבר כתבתי מאמר על ילד שאביו צלף בו בלשונו וגרם לו לגדול לאיש ללא שאיפות, ללא אמון בעצמו. כינתי אותו "כוללניק ממוצעי". העיר לי אברך שהדבר עלול להתפרש ע"י אנשים הרחוקים מעולמה של תורה כאילו כך הם פניהם של כלל האברכים, שותים קפה ומעשנים סיגריות...

חלילה! חלילה! חלילה!

לא זו הייתה כוונתי. כשכתבתי "כוללניק ממוצעי" הכוונה הייתה ממוצע ביכולותיו - לא ממוצע מספרי! חלילה אפילו מלהעלות על הדעת שכך נראה האברך הממוצע - לא ולא!!! ואגלה לכם סוד קטן: גם אני אברך. זוכה אני לשבת כל יום בבית המדרש מוקף באריות התורה, באברכים שאין להם בעולמם אלא ד' אמות של הלכה. נראים כבני תמותה אך באמת מלאכים הם. עפר אני תחת כפות רגליהם הטהורות. להוותי, פעמים שאני נקרא לפגישה דחופה או הרצאה קריטית שטובת הכלל תלויה בה, ולא תמיד אני זוכה לשמירת סדרים נאותה. הלוואי הלוואי והייתי זוכה גם אני להיות "כוללניק ממוצעי".

להזמנת הרצאות וקביעת מפגשי ייעוץ, אתגרים בחינוך: 0583-222-705

גדולי ישראל מברכים

את קוראי עלון 'בית מרן' לרגל גיליון ה-200

מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א

מרן חכם משה צדקה שליט"א

מרן הגאון רבי שמעון בעדני שליט"א

מרן הגאון רבי שלום כהן שליט"א

עלון ה-200

מרן הראשון לציון הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א

הגאון רבי ברוך שרנא שליט"א

בג"ץ הפקולר רבי ברוך אבוחצירא שליט"א

לרגל הפצת עלון ה-200
גדולי ישראל מברכים
על זכות הפצת התורה ברבים
על זכות החזקת מדרשויות לבני נוער
חיזוק עולם התורה ע"י החזקת אברכים
ומענה הלכתי 24 שעות ביממה
תבורכו בכל ברכות התורה
ויתקיים בכם הפסוק:
"וכל אשר יעשה יצליח"

הרה"ג רבי יעקב שיכנז שליט"א

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

הרה"ג רבי יעקב ישראל לונאסי שליט"א

הרה"ג רבי אהרון זכאי שליט"א

הידעת?? הידעת?? הידעת?? הידעת?? הידעת??

בקו 'הליכות בית מרן' התחברו אלינו בשנה האחרונה
למעלה מ-1,000,000 כניסות לקו 'בית מרן'
במענה הלכתי ובהאזנה לשיעורי תורה ממיטב הרבנים

קו הליכות 'בית מרן' 5293*

למענה הרבני לשאלות בהלכה 24 שעות ביממה בשלוחה 1

גם אתה יכול להיות שותף בהפצת עלון 'בית מרן' ולזכות בברכת הרבנים שליט"א
ובראשם מורנו ורבנו הרשאל"צ רבי יצחק יוסף שליט"א

חייג והתברך 5290*

העלון להצלחתם של בנימין יחיא בן לאה בהצלחה בהכל, יוכבד בת אורה לעילוי נשמת, דולב חיים בן אילנה זווג הגון בקרוב, צופיה בת נורית חנה הצלחה ואריכות ימים, ציפורה בת פרחיה בריאות צופיה בת נאווה הצלחה בלימודים וזיווג הגון, צבי יצחק בן חנה לאה נחת מהילדים שלום בית כל הישועות.